

Ülevaade 13.-14. märtsil 2008. a Brüsselis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisest

Kellele: Vabariigi Valitsus
Kellelt: Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaat
Kuupäev: 17.03.2008

Ülemkogu kohtumisel olid arutlusel Lissaboni strateegia uue tsükli käivitamine, integreeritud kliima- ja energiapoliitika ja finantsturgude stabiilsus. Lisaks käsitleti Vahemere Liidu teemat.

Ülemkogu järelduste teksti arutamisel keskenduti kliima- ja energiapoliitikale. Järeldused on Eesti seisukohtadega kooskõlas, neis on arvestatud ka mitmete Eesti sõnastusettepanekutega. Eesti jaoks kõige olulisemaks saavutuseks oli, et ülemkogu järeldustes on komisjonile pandud kohustuseks kliima- ja energiapoliitika edasiste meetmete arendamisel arvestada väikeste ja eraldiseisvate energiaturgude olukorda ja vajadusi.

Pikemalt:

Lissaboni strateegia uue tsükli käivitamine (2008-2010)

- Kinnitati, et olemasolevad koondsuunised (majanduspoliitika üldsuunised ja tööhõive suunised) jäävad kehtima ka uuel perioodil ja kiideti heaks riigipõhised soovitusel liikmesriikidele. Ülemkogu kutsus üles tegelema ühenduse Lissaboni programmis välja toodud 10 prioriteetse eesmärgiga. Rõhutati, et uus tsükkel peaks keskenduma rakendamisele ja 2006. a kevadisel ülemkogul kokkulepitud neljale prioriteetsele valdkonnale (teadmistesse ja innovatsiooni investeerimine; ettevõtluspotentsiaali edendamine, eelkõige väike- ja keskmise suurusega ettevõtete osas; inimestesse investeerimine ja tööturu moderniseerimine; kliima- ja energiaküsimused).
- Kiideti heaks majandus- ja rahandusküsimuste, konkurentsivõime, tööhõive ja sotsiaalpoliitika, keskkonna, hariduse ja noorte nõukogu võtmesõnumid ülemkogule ja nõukogu järeldused ühtse turu kohta.
- Rõhutati, et ka pärast 2010. aastat on vaja struktuurireformide ning säästva arengu ja sotsiaalse sidususe osas võtta EL tasandil kohustusi. Selleks kutsus ülemkogu komisjoni, nõukogu ja Lissaboni strateegia riiklikke koordinaatoreid üles alustama mõttevahetust strateegia tuleviku osas 2010. aasta järgsel perioodil.

Kliima ja energiapoliitika

- Ülemkogu leppis kokku peamistes põhimõtetes EL kliima- ja energiapoliitika kujundamiseks. Kinnitati, et EL soovib säilitada oma rahvusvahelist juhtrolli kliimamuutuste ja energia küsimustes. Eesmärk on kindlustada ambitsioonika, ülemaailmse ja laiaulatusliku 2012. aasta järgset perioodi käsitleva kliimamuutuse alase kokkuleppe sõlmimine 2009. aastal Kopenhaagenis.

- Lepiti kokku, et kliima- ja taastuenergia paketi osas tuleks nõukogus kokkuleppele jõuda 2008. a lõpus, et saaks paketi vastu võtta 2009. a alguses praeguse Euroopa Parlamendi koosseisuga. Sealjuures peab nõukogu säilitama paketi kui terviku üldise tasakaalu, ning võtma oma töös arvesse läbipaistvuse, majandusliku tasuvuse ja kulutõhususe põhimõtteid ning kohustuste õiglast ja solidaarset jaotamist liikmesriikide vahel. Nõukogu peaks samuti võtma arvesse liikmesriikide erinevaid lähteaspekte ning pidama silmas vajadust tagada jätkusuutlik majanduskasv kogu ühenduses, millele aitavad kaasa kõik sektorid. Kulutasuvust tuleks järgida ka turupõhiste vahendite väljatöötamisel energia- ja kliimapolitika eesmärkide saavutamiseks, et vältida ülemääraseid kulutusi liikmesriikidele.
- Ülemkogu tunnustab süsinikdioksiidi lekke ohtu teatavates sektorites, nagu energiamahukad tööstusharud, mis on rahvusvahelise konkurentsi suhtes eriti tundlikud, ning et seda tuleb käsitleda uues heitkogustega kauplemise direktiivis, et vajadusel saaks võtta asjakohaseid meetmeid. Esmaseks eesmärgiks on rahvusvahelise kokkuleppe saavutamine, mis tagaks kõigile samad keskkonnastandardid. Eesti jaoks on oluline, et järeldustes märgitud „teatavad sektorid“ jäta võimaluse hõlmata meetmete alla ka Eesti põlevkivienergeetika. Selle nimel, et järeldustesse taoline võimalus sisse jääks, võttis Eesti korduvalt sõna nii ülemkogu ettevalmistavate kohtumiste käigus kui ka ülemkogu ajal.
- Eesti ettepanekul muudeti järelduste teksti süsiniku keskkonnasäästliku ladustamise osas, mis arvestab võimalust ka süsinikdioksiidi keemiliseks ladustamiseks. See võimaldab Eestil arendada Euroopa Liidu teadusprogrammide kaudu tehnoloogiat süsinikdioksiidi neutraliseerimiseks põlevkivituhaga ja kasutada seda põlevkivikarjäärade ja -kaevanduste täitmiseks.
- Ülemkogu kutsus nõukogu gaasi- ja elektrienergia siseturu kolmanda paketi menetlemisel saavutama poliitiline kokkulepe 2008. aasta juuniks, võttes täielikult arvesse 2007. aasta kevadise ülemkogu järeldusi. Eesti ettepanekust tulenevalt lisati, et komisjon peab edasiste meetmete kujundamisel arvestama väikeste ja isoleeritud energiaturgude olukorda ja vajadusi.
- Tutvustati kõrge esindaja J. Solana ja komisjoni ühisaruannet kliimamuutuste mõjust rahvusvahelisele julgeolekule. Ülemkogu kutsus nõukogu üles aruande läbi vaatama ja esitama hiljemalt 2008. aasta detsembriks soovitusel järelduste kohta, mille eesmärk on eelkõige tõhustada koostööd kolmandate riikide ja piirkondadega seoses kliimamuutuse mõjuga rahvusvahelisele julgeolekule.

Finantsturgude stabiilsus

- Kinnitati majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu vahearuanne finantsturgude stabiilsuse kohta. Ülemkogu leidis, et põhivastutus finantsturgude stabiilsuse tagamisel lasub erasektoril, aga ELi ametiasutused on vajaduse korral valmis võtma reguleerivaid ja järelevalvemeetmeid. Selleks tuleks keskenduda neljale põhivaldkonnale: läbipaistvuse suurendamine investorite, turgude ja regulaatorite

jaoks eelkõige seoses struktureeritud toodete ja bilansiväliste vahenditega seotud riskidega; hindamisstandardite parandamine, eelkõige seoses mittelikviidsete varadega; usaldatavusnõuete ja riskijuhtimise tugevdamine finantssektoris; turu toimimise ja ergutusmehhanismide parandamine, sealhulgas reitinguagentuuride rolli suurendamine.

- Ülemkogu tervitas komisjoni teatist riiklike investeerimisfondide kohta, leides, et vaja on välja töötada ühine Euroopa lähenemisviis, mis võtaks arvesse liikmesriikide õigusi ja oleks kooskõlas komisjoni väljapakutud viie põhimõttega: kohustus säilitada avatud investeerimiskeskond; IMFi ja OECD käimasoleva töö toetamine; vajaduse korral liikmesriikide ja ELi vahendite kasutamine; EÜ asutamislepingus sätestatud kohustustest ja rahvusvahelistest kohustustest kinnipidamine; proportsionaalsus ja läbipaistvus. Ülemkogu toetas eesmärki leppida rahvusvahelisel tasandil kokku riiklike investeerimisfondide vabatahtlikus käitumisjuhendis ning määrata kindlaks põhimõtted sihtriikidele.

Vahemere Liit

- Ülemkogu järelduste lisana võeti vastu avaldus Vahemere Liidu loomise kohta Barcelona protsessi raames, kus kiideti heaks ELi liikmesriike ja ELi mittekuuluvaid Vahemere äärsid riikidest koosneva Vahemere Liidu loomise põhimõtte. Ülemkogu kutsus komisjoni üles esitama nõukogule ettepaneku Barcelona protsessi raames loodava Vahemere Liidu kohta enne 13. juulil 2008. aastal Pariisis toimuvat tippkohtumist.